

Vragen en antwoorden na aanleiding van de informatieavond OS Hazerswoude-Rijndijk Versie 29-09-2022

1. Locatie

Hoe is het zoekgebied bepaald?

De vraag naar energie stijgt. De komende jaren hebben steeds meer inwoners en bedrijven in de gemeenten Leiden, Voorschoten, Leiderdorp, Zoeterwoude, Kaag en Braassem en Alphen aan den Rijn energie nodig. Dat komt door uitbreidingen van industrie, woningbouw, mobiliteit en de overgang naar duurzame energiebronnen, zoals zonneparken en windmolens. Hierdoor is op een aantal plekken in deze regio het maximale vermogen van het elektriciteitsnet bereikt. Met andere woorden, het net zit vol. Om ruimte te maken voor nieuwe aanvragen is een nieuw elektriciteitsstation nodig, inclusief de benodigde ondergrondse kabels. De netbeheerders TenneT en Liander werken hierin samen met de gemeenten en de provincie Zuid-Holland.

TenneT en Liander hebben samen met de (bovengenoemden) gemeenten en de provincie Zuid-Holland gezocht naar een gebied voor dit nieuwe elektriciteitsstation. Dit werd gedaan in de regio Leiden-Alphen, binnen een gebied van ongeveer 9 bij 9 kilometer. Hierbinnen zijn plekken die niet geschikt zijn voor de bouw van een elektriciteitsstation afgevallen. Denk aan: bestaande gebouwen, (spoor)wegen en water.

Vervolgens zijn plekken vanwege ruimtelijke belemmeringen, afgevallen. Dit betreft:

- Waterkeringen (dijken);
- (voormalige) stortplaatsen;

- Archeologische monumenten;
- Cultuurhistorisch waardevolle gebieden (zoals landgoederen en molenbiotopen);
- Natuurgebieden (Natura2000, Natuurnetwerk Nederland, weidevogelleefgebied);
- Risicozones rond windturbines;
- Buisleidingenstroken;
- 100 meter zone rondom geluidsgevoelige gebouwen, zoals woningen.

Maar ook de benodigde ruimte was van belang. De locatie voor het nieuwe elektriciteitsstation moet ten minste 6 hectare groot zijn. Daarnaast is er ruimte nodig voor een ontsluitingsweg en ondergrondse kabels om het station aan te sluiten op het elektriciteitsnet. Zo zijn er uiteindelijk binnen dit gebied 11 plekken overgebleven, in verschillende gemeenten.

Die 11 plekken zijn vervolgens op hoofdlijnen beoordeeld, waardoor er vier plekken afvielen. Twee gebieden bleken qua vorm niet geschikt om op te bouwen, ze waren te smal. De andere twee lagen zo ver van de elektriciteitsvraag, dat zeer lange ondergrondse kabels zouden moeten worden aangelegd. Dit leidde tot extreem hoge kosten, grote netverliezen en er zou teveel ruimte in de ondergrond nodig zijn.

De overgebleven zeven plekken zijn verder bekeken aan de hand van de volgende criteria:

- Lengte van de kabels naar het huidige elektriciteitsnet;
- Ligging ten opzichte van groeiende vraag naar elektriciteit;
- Mogelijkheden om het station te laten aansluiten (inpassen) in het landschap;
- Het maatschappelijk belang van de plek.

Uit dit onderzoek is de Barrepolder / Groenendijkse Polder als meest geschikte plek naar voren gekomen. Dit wil niet zeggen dat dit gebied geen uitdagingen kent. Er wonen mensen, er staan oude molens die beschermd zijn, ondergronds ligt de HSL tunnel en zo meer.

Waarom wordt er niet naar een locatie gezocht waar minder woningen zijn, zoals ten zuiden van de N11?

Het gebied ten zuiden van de N11 is een agrarisch gebied, aangewezen als weidevogelleefgebied. In dit gebied kan alleen gebouwd worden onder strikte voorwaarden en als er geen andere mogelijkheden zijn. Hiernaast geldt dat gemeenten en provincie de open, landelijke gebieden juist onbebouwd willen houden. Het open, landschappelijke karakter van dit veelal agrarisch gebied mag bij voorkeur niet veranderen.

De bouw van een elektriciteitsstation conflicteert eigenlijk overal met het huidige gebruik van een locatie. Daarom wordt veel aandacht besteed aan de definitieve locatie en landschappelijke inpassing van het elektriciteitsstation.

Waarom kan het elektriciteitsstation niet onder de bestaande hoogspanningslijn bij Hazerswoude-Rijndijk?

De bestaande bovengrondse hoogspanningslijn (met de witte masten) van TenneT maakt geen onderdeel uit van het onderzoek voor het elektriciteitsstation. Liander heeft meerdere kleine huisjes (electriciteitsstations) staan in woonwijken, bij bedrijvenparken, etc. Deze moeten aangesloten worden op het nieuwe grote elektriciteitsstation waar nu naar gezocht wordt. De afstand tussen de lijnverbinding van TenneT en de 'kleinere' elektriciteitsstations van Liander, die worden aangesloten op het nieuwe elektriciteitsstation, is te groot.

Is het mogelijk een locatie te kiezen met een grondeigenaar en die te onteigenen?

TenneT en Liander streven altijd om in goed overleg grond aan te kopen. Onteigenen doen we liever niet. Dit gebeurt alleen als er echt geen andere mogelijkheden zijn en de betreffende partijen er samen niet uit komen. In alle gevallen streven TenneT en Liander er naar om er samen uit te komen.

2. Randvoorwaarden en belemmeringen bij locatiekeuze

Wat zijn onder- en bovengrondse belemmeringen voor kabels?

Voor het aanleggen, in gebruik nemen en behouden van kabelverbindingen sluiten TenneT en Liander een overeenkomst af met de eigenaren en/of gebruikers van de grond. Rond de kabels wordt een zogeheten 'belemmerde strook' vastgelegd in deze overeenkomst. De grondeigenaar of grondgebruiker zal binnen deze belemmerde strook rekening moeten houden met een aantal gebruiksbepalingen. Deze bepalingen hebben betrekking op de veiligheid en op het waarborgen van de leveringszekerheid van de kabel. Er kan bijvoorbeeld niet gebouwd worden boven een ondergrondse kabel van TenneT of Liander. Landbouw kan wel bedreven worden.

Op andere locaties wordt gekozen voor een cirkel van 300 meter rond de woningen, waarom hier maar 100 meter?

In de Handreiking Bedrijven en Milieuzonering (VNG) staan adviezen over de minimale afstand (richtafstand) tussen een elektriciteitsstation en woningen beschreven. Voor het type station dat in Hazerswoude-Rijndijk gebouwd gaat worden, is de richtafstand tot woningen 200 of 300 meter. Dit is gebaseerd op de geluidsproductie. In zogenaamde 'gemengde gebieden' is de richtafstand 200 meter, in 'rustige woonwijken/buitengebieden' is de afstand 300 meter.

In de praktijk kan van deze richtafstand worden afgeweken. Wanneer dat het geval is wordt akoestisch onderzoek uitgevoerd om te toetsen of de afstand aanvaardbaar is. Daarnaast staan in de Wet geluidshinder grenswaarden voor geluid. Hier moeten TenneT en Liander ten allen tijde aan voldoen. Dit kan

door met de inrichting van het station rekening te houden met geluid. Zo kan bijvoorbeeld het geluidsniveau van het elektriciteitsstation verminderd worden door geluidsbeperkende eisen te stellen aan fabrikanten van transformatoren, of de transformatoren zo te plaatsen dat het geluid een bepaalde kant op gaat.

Waarom gaat het belang van een molenbiotoop of weidevogelleefgebied vóór de leefbaarheid van bewoners?

Op alle plekken in Nederland heeft men bij nieuwbouwopgaven te maken met beperkingen. In overleg met de betrokken gemeenten en provincie Zuid-Holland hebben TenneT en Liander deze beperkingen in kaart gebracht en bepaald waar het niet gewenst is om een nieuw elektriciteitsstation te bouwen. Twee van deze beperkingen in de regio Leiden-Alphen zijn het weidevogelleefgebied en de molenbiotopen. Deze zijn vastgelegd in gemeentelijke bestemmingsplannen en de provinciale omgevingsverordening.

Weidevogelleefgebied zijn agrarisch gebieden en worden gekenmerkt door een hoge weidevogeldichtheid. Molenbiotopen zijn cirkels van 400 meter rondom oude historische molens waarbinnen strenge bouwregels gelden om het zicht op de molen te beschermen en de windvang te garanderen.

Vanwege het behoud van deze gebieden/biotopen bouwen TenneT en Liander bij voorkeur ergens anders. Dit betekent niet dat we geen rekening houden met de leefbaarheid van inwoners van een gebied. Er wordt altijd worden gekeken hoe het elektriciteitsstation zo ver mogelijk van woningen gebouwd kan worden. Daarnaast wordt het station zo goed mogelijk ingepast in het landschap.

Is het mogelijk om de oude Barremolen of meest oostelijk gelegen windturbine van Heineken te verplaatsen?

Indien bepaalde elementen binnen het zoekgebied een onoverkomelijke belemmering zijn, wordt onderzocht of de betreffende belemmering (deels) kan worden 'weggenomen'. Het verplaatsen van een (wind)molen kan zo'n 'oplossing' zijn. Dit kunnen TenneT en Liander niet alleen beslissen. Verplaatsing kan niet altijd en brengt hoge kosten met zich mee.

Er wordt gesproken over een terrein van 6 hectare voor het nieuwe elektriciteitsstation. Zou je niet beter over bijv. 8 ha kunnen praten in verband met de landschappelijke inpassing (vergelijk terrein van Heineken)?

6 hectare is voor nu het uitgangspunt voor de grootte van het terrein. Of en zo ja hoeveel extra terrein hier om heen nodig is voor bijvoorbeeld bomen of waterpartijen hangt af van het landschapsplan voor het elektriciteitsstation. Voor de landschappelijke inpassing worden werksessies georganiseerd. Hier kunnen ideeën naar voren komen waardoor een groter terrein nodig is. Voor nu wordt uitgegaan wat minimaal nodig is.

3. Bedrijventerrein

Zijn er plannen om de Barrepolder te herontwikkelen tot een bedrijventerrein?

Een deel van de Barrepolder is door de gemeente Alphen aan de Rijn als toekomstig bedrijventerrein aangemerkt om ruimte te bieden aan nieuwe en bestaande bedrijven die willen vernieuwen c.q. uitbreiden. Dit versterkt de lokale economie in de regio. Het gemeentebestuur van Alphen aan den Rijn is van mening dat in de Barrepolder bedrijven bij elkaar kan brengen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit. Ook kan de Barrepolder mogelijk een proeftuin worden voor toepassen van waterstof als krachtbron voor de industriële proces en het vrachtvervoer. Dit jaar wordt in overleg met alle betrokkenen een visie op hoofdlijnen voor het bedrijventerrein opgesteld. Om omwonenden, ondernemers en belangengroepen in de gelegenheid te stellen hun reactie op deze visie te geven, zal er een participatieproces komen. De ontwikkeling van het nieuwe elektriciteitsstation van TenneT en Liander staat hier los van. Dit station is nodig om ruimte op het elektriciteitsnet te bieden.

4. Gezondheidseffecten en veiligheid

Hoe zit het met geluid?

De schakeltuin van TenneT maakt een klik die af en toe te horen is. Soms is dat één keer per maand en sommige velden schakelen zelfs maar één keer per jaar. De transformatoren van Liander maken een constant laag, licht brommend geluid. We noemen dit ook wel 'laag frequent geluid (LFG)'. Daarbij houden TenneT en Liander zich altijd aan de norm volgens de Wet geluidhinder en Wet milieubeheer.

Of het geluid te horen is, is afhankelijk van de afstand tot het station, de aanwezigheid van andere geluidsbronnen, de windrichting, etc. Een klein percentage van de bevolking is in staat om laag frequent geluid op grote afstand waar te nemen. Meestal wordt het geluid van een station grotendeels overstemd en gaat het op in andere, bestaande omgevingsgeluiden. Denk aan wind, natuurgeluiden, verkeer en bedrijfsactiviteiten.

Op de volgende webpagina is meer informatie over het geluid van elektriciteitsstation te lezen. Ook kunt u een informatief animatiefilmpje bekijken:

<https://www.tennet.eu/nl/ons-hoogspanningsnet/ons-hoogspanningsnet/geluid>

Is het elektriciteitsstation te horen in het dorp?

Dit is afhankelijk van de uiteindelijke locatie en inrichting van het nieuwe elektriciteitsstation.

Hoe zit het met magneetvelden?

Elektrische en magnetische velden (ook wel EM-velden of EMV) ontstaan bij het opwekken, transporteren en gebruiken van elektriciteit. Deze tref je aan bij hoogspanningslijnen, kabels en elektriciteitsstations, maar ook bij het gebruik van huishoudelijke apparaten zoals een stofzuiger, scheerapparaat en waterkoker. Met EM-veld bedoelen we een gebied rondom apparaten, kabels en elektriciteitsstations waarbinnen elektromagnetische straling meetbaar is en deze mag niet hoger zijn dan de wettelijk limiet. Deze limiet is op dit moment 100 microtesla. TenneT en Liander zorgen ervoor dat de sterkte van de EM-velden altijd beneden deze waarde blijven.

Men vraagt zich soms af of EM-velden invloed hebben op hun gezondheid. In Nederland gelden regels voor elektromagnetische velden. De overheid hanteert hiervoor een voorzorgsbeleid. Meer informatie hierover is te vinden op de volgende website:

<https://www.kennisplatform.nl/hoogspanningslijnen-en-energie-netwerk/>

Ook op de website van TenneT staat relevante informatie:

<https://www.tennet.eu/nl/magneetvelden-en-gezondheid>

Welke andere gezondheidseffecten heeft het elektriciteitsstation? En hoe zit het met veiligheid?

Er zijn naast geluid en elektrische en magnetische velden geen andere gezondheidsthema's relevant voor een elektriciteitsstation, zoals uitstoot van stoffen, geur of trillingen. Tijdens de bouw van het elektriciteitsstation kan er wel overlast worden ervaren. Hierover worden omwonenden tijdig geïnformeerd.

Met betrekking tot veiligheid: elektriciteitsstations en ondergrondse kabelverbindingen zijn in principe veilig. Veiligheid staat bij TenneT en Liander hoog in het vaandel. Het ontwerp, de bouw en het gebruik van het elektriciteitsnet moeten voldoen aan zeer strenge veiligheidseisen. Bij het ontwerp en de bouw van een elektriciteitsstation of kabelverbinding houden TenneT en Liander zich niet alleen aan de nationale en Europese wet- en regelgeving maar ook aan de extra normen die de netbeheerder zelf heeft gesteld.

5. Voedingsgebied

Voor hoeveel huishoudens is dit elektriciteitsstation?

Er worden uiteindelijk, via het laagspanningsnet van Liander, 50.000 tot 100.000 huishoudens op het nieuwe elektriciteitsstation aangesloten. Dit zijn zogeheten kleinverbruik aansluitingen. Hiernaast worden er veel grootverbruik aansluitingen op het nieuwe elektriciteitsstation aangesloten, zoals bedrijven, industrieën en wooncomplexen.

6. Techniek

Wordt het elektriciteitsstation bovengronds of ondergronds aangesloten?

Het elektriciteitsstation wordt door middel van ondergrondse kabels aangesloten op het elektriciteitsnetwerk. Het station is een deel van TenneT en een deel van Liander. De stroom wordt aangevoerd via 150 kilovolt (kV) kabels op het TenneT deel. Via het Liander deel worden ondergrondse kabels met een spanning van 50 kV aangelegd richting kleinere elektriciteitsstations van Liander in de regio.

Waar komen de kabels?

Waar de kabels precies komen te liggen, is nog niet duidelijk. Dat is mede afhankelijk van de definitieve locatie van het elektriciteitsstation. Voor de aanleg van de kabels is transport van de kabels nodig en zullen graafwerkzaamheden plaatsvinden. U kunt hiervan hinder ervaren. Meer informatie hierover volgt als bekend is waar het elektriciteitsstation gebouwd gaat worden.

Waar komt de toegangsweg?

Het terrein moet worden ontsloten met een weg voor bouwverkeer en als het nieuwe elektriciteitsstation er eenmaal staat moet het bereikbaar zijn voor beheer- en onderhoudswerkzaamheden. We noemen dit de toegangswegen. De locatie hiervan is nog niet bekend. Afhankelijk van de definitieve locatie en inrichting van het elektriciteitsstation kunnen we bepalen hoe deze weg komt te liggen. Hierbij wordt rekening gehouden met de mate van overlast voor omwonenden en of de grond zwaar materieel aankan.

7. Omvang, ontwerp, inpassing

Zijn er voorbeelden van het toekomstige elektriciteitsstation waar we kunnen kijken hoe het eruit komt te zien?

Op de website worden afbeeldingen geplaatst van hoe het elektriciteitsstation (standaard ontwerp) eruit komt te zien.

Zijn er voorbeelden waar Liander of TenneT aanpassingen heeft moeten maken vanwege landschappelijke inpassingen?

Het komt regelmatig voor dat Liander en TenneT extra investeren in de landschappelijke inpassing van het elektriciteitsstation (ontwerp gebouwen, beplanting, etc). Dit is afhankelijk van de locatie, de eisen van de gemeente en de wensen van omwonenden. Voorbeelden van hoe de landschappelijke inpassing kan worden ontworpen, worden op de website geplaatst.

Het elektriciteitsstation is erg groot, waarom is er zoveel ruimte nodig?

Naast de gebouwen en de in de buitenlucht opgestelde installaties (de 'schakeltuin') is er ruimte nodig voor:

- ondergrondse kabels;
- verkeer en parkeren;
- tijdelijke gebouwen bij vernieuwingswerkzaamheden;
- eventuele uitbreiding.

Hoe zit het nu met het TenneT deel en Liander deel van het elektriciteitsstation?

Het elektriciteitsstation bestaat uit twee stations die door middel van ondergrondse kabels met elkaar zijn verbonden. Op het TenneT station komen de ondergrondse 150kV kabels binnen die het station van stroom voorzien. Via de schakelinstallaties van TenneT worden ondergrondse kabels aangesloten op het station van Liander. Hier wordt de spanning getransformeerd van 150kV naar 50kV.

Het TenneT station en Liander station worden bij voorkeur op één terrein gebouwd. Het is echter mogelijk om de stations op aparte plekken te bouwen, met een tussenafstand van enkele honderden meters.

Kunnen er bomen geplant worden om het zicht op het elektriciteitsstation te beperken?

Dit is zeker mogelijk. De hoogte van de beplanting is wel afhankelijk van de afstand tot het hekwerk. Binnen het hekwerk worden geen bomen geplant maar kan bijvoorbeeld wel bloemrijk grasland worden aangelegd.

Blijft het mogelijk voor mensen om langs het elektriciteitsstation te kunnen lopen? Wandelen met de hond als recreatie gebied etc.

Dit is zeker mogelijk, buiten het hekwerk van het elektriciteitsstation.

8. Participatie

Hoe ziet het participatieproces eruit?

Tussen oktober 2022 en januari 2023 vinden een aantal werksessies plaats waarin omwonenden en ondernemers kunnen meedenken over de definitieve locatie van het elektriciteitsstation en de landschappelijke inpassing ervan. Het doel van de participatie is adviezen vanuit de omwonenden mee te geven aan de gemeente Alphen aan de Rijn, TenneT en Liander. Tijdens de inloopavond van 6 september jl. konden omwonenden zich opgeven voor deelname aan deze werksessies.

De eerste twee werksessies over de locatiekeuze vinden plaats op 11 oktober en 1 november. Na deze werksessies wordt een inloopbijeenkomst georganiseerd om de locatiekeuze te delen met alle omwonenden en belangstellenden. De gemeente Alphen aan den Rijn zal uiteindelijk in samenspraak met Liander en TenneT een besluit nemen over de locatie van het elektriciteitsstation.

De werksessies over de landschappelijke inpassing volgen na de locatiekeuze. Denk hierbij aan het aanzicht van de gebouwen en de beplanting. Dit is naar verwachting begin 2023.

Wat is er nog te kiezen, de locatie van het elektriciteitsstation staat toch al vast?

De keuze voor het zoekgebied de Barrepolder / Groenendijkse polder staat wel vast.

De definitieve locatie voor het nieuwe elektriciteitsstation, binnen de Barrepolder / Groenendijkse polder, staat nog niet vast. De gemeente Alphen aan den Rijn, TenneT en Liander willen hierover juist worden geadviseerd door de omwonenden om een keuze te kunnen maken. Het klopt dat de mogelijkheden beperkt zijn. Met belangstellenden wordt in werksessies naar een geschikte locatie gezocht. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van woningen, molens, dijken en het spoor maar daar binnen zijn wel mogelijkheden. De keuze voor de Barrepolder/Groenendijkse polder staat wel vast.

9. Procedures

Is er de mogelijkheid om onze mening (bezwaar) te geven over het bedrijventerrein? Wat is hiervoor de procedure?

Voor het toekomstige bedrijventerrein zal t.z.t. een apart participatieproces worden ingericht. Wanneer dat gaat beginnen en hoe dat zal worden ingericht is nog niet bekend. Naar verwachting zal het participatieproces niet voor december 2022 starten.

Is de commissie Dorp Stad en Land betrokken bij de cultuurhistorische waarden in het gebied?

Ja, de commissie Dorp, Stad en Land zal bij het vaststellen van de cultuur-historische waarden, die zich mogelijk binnen het zoekgebied bevinden, worden betrokken.